

Άλωση του Βραχωρίου.

Στις 11 Ιουνίου 1821 πραγματοποιήθηκε η Άλωση του Βραχωρίου. Το σχολείο μας συμμετείχε στους εορτασμούς για τα 200 χρόνια από την πραγματοποίηση του ιστορικού αυτού γεγονότος. Ας ρίξουμε μια ματιά στις κοινωνικές συνθήκες της εποχής, αλλά και στο πως διαδραματίστηκαν τα ιστορικά γεγονότα, μέσα από την καλή δουλειά των μαθητών της ΣΤ΄ τάξης του 5^{ου} Δ.Σ Αγρινίου

ΤΟ ΑΓΡΙΝΙΟ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑΣ

Το 1450 περίπου, η περιοχή του Αγρινίου καταλήφθηκε από τους Τούρκους, οι οποίοι στη θέση της σημερινής πόλης ίδρυσαν το Βραχώρι.

Η πόλη αναφέρεται σε αγγλικό χάρτη του 1560 σαν *Imbrahor*. Οι τούρκικες κατοικίες ήταν ιδιόμορφες: έμοιαζαν με φρούρια και είχαν διπλό ή τριπλό αμυντικό περίβολο. Ο *Enlia Tselebi*, Τούρκος περιηγητής, πέρασε το 1668 από την πόλη και αναφέρει ότι υπήρχαν 300 σπίτια, οι κάτοικοι ήταν πλούσιοι γαιοκτήμονες και υπήρχαν και 40 καταστήματα. Το 1700 περίπου έγινε πρωτεύουσα του Σαντζακίου του Κάρλελι.

Στα μέσα του 18^{ου} αιώνα τοποθετείται η συγκρότηση της χριστιανικής κοινότητας στις παρυφές της πόλης. Εδώ, το 1775 ο Κοσμάς ο Αιτωλός ίδρυσε σχολείο που λειτούργησε ως το 1821. Ο Άγγλος περιηγητής *W. Leake* πέρασε το 1805 από το Βραχώρι και αναφέρει 500 μουσουλμανικά σπίτια, 100 χριστιανικά και 40 εβραϊκά. Το 1809 πέρασε ο Λόρδος Βύρων, ενώ το 1815 φιλοξενήθηκε στην πόλη ο Γάλλος διπλωμάτης και ιστορικός *Rouquerville*.

Το Βραχώρι αποτέλεσε τον κύριο στόχο των Ελλήνων επαναστατών λόγω της σημασίας του και του πλούτου του. Μέσα στην πόλη υπήρχαν 1000- 1500 ένοπλοι ((Τούρκοι κάτοικοι και αλβανική φρουρά του *Νούρκα Σεβάνη*), ενώ οι επαναστάτες έφτασαν τους 4000 στην άλωση της πόλης. Το 1822 οι Βραχωρίτες έκαψαν τα σπίτια τους, όταν εγκατέλειψαν την πόλη τους, μπρος στην απειλή του Κιουταχή. Η διαταγή είχε δοθεί από την επαναστατική κυβέρνηση, για να παρεμποδίσουν την προέλαση των Τούρκων.

<<ΒΡΑΧΩΡΙ>>

Το Βραχώρι, την εποχή αυτή, θεωρούνταν ένα από τα πιο ισχυρά στρατιωτικά τούρκικα οχυρά σε όλη την Ελλάδα. Ήταν ο στρατηγικός κόμβος της Δυτικής Στερεάς. Δεν ήταν μόνο πρωτεύουσα του Βλοχού αλλά ολόκληρου του Κάρλελι. Μέσα στο Βραχώρι κατοικούσαν 630 τούρκικες οικογένειες, 600 ελληνικές και 200 οικογένειες Εβραίων.

Η τυραννία, που ασκούσαν οι Τούρκοι του Βραχωρίου στους Έλληνες της πόλης, ήταν από τις πιο άγριες σ' όλη τη χώρα. Οι Τούρκοι έφτιαχναν τα σπίτια τους, σωστά φρούρια, με διπλές και τριπλές μάντρες, για το φόβο που είχαν στο ισχυρό αρματολίκι της περιοχής.

Υπήρχαν τρία δημόσια τζαμιά, έντεκα οικογενειακά (μετσίτια), μεντρεσέδες (ιερονομικές σχολές) και τεκέδες δερβίσηδων. Υπήρχαν, επίσης, τρία χάνια, χαρέμι και λουτρό.

Το Βραχώρι είχε σπουδαία αγορά με σαράντα μαγαζιά πολυτελών ειδών (χρυσοποϊκίλτα υφάσματα και γούνες). Η αγορά είχε επίκεντρο τη μικρή πλατεία και επεκτείνονταν μεταξύ των οδών Σταϊκού, Κύπρου και Παπαστράτου.

Στα βραχωρίτικα χωράφια καλλιεργούνταν καπνός, ρύζι, ελιά, αμπέλια, εσπεριδοειδή. Ήταν ανεπτυγμένη και η σταφιδοκαλλιέργεια. Οι Τούρκοι έκαναν εξαγωγές από τη Ζάκυνθο στην Αγγλία.

Η ΑΛΩΣΗ ΤΟΥ ΒΡΑΧΩΡΙΟΥ

Η Επανάσταση στο Βραχώρι το 1821, άργησε να εκδηλωθεί , γιατί ήταν η έδρα ισχυρών Τούρκικων στρατευμάτων καθώς επίσης ήταν και το Τούρκικο Στρατιωτικό Κέντρο της Δυτικής Χέρσου Ελλάδας.

Το Βραχώρι ήταν για τη Δυτική Ελλάδα ότι η Τριπολιτσά για την Πελοπόννησο .Μετά τα πρώτα επαναστατικά κρούσματα στην Αιτωλοακαρνανία, οι Τούρκοι άρχισαν ν' ανησυχούν . Και οι φόβοι τους βγήκαν αληθινοί. Στις 26 με 27 Μαΐου, οι Επαναστατικές δυνάμεις της περιοχής πήραν θέσεις γύρω από το Βραχώρι για να το πολιορκήσουν. Το βράδυ της 28^{ης} Μαΐου 1821 , ο κλοιός γύρω από το Βραχώρι είχε ολοκληρωθεί και τα χαράματα της ίδιας νύχτας άρχισε η επίθεση απ' όλες τις μεριές.

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΘΕΣΗΣ

Οι Τούρκοι , εκείνη την ημέρα, γιορτάζανε το Ραμαζάνι και μόλις ακούσανε τους πυροβολισμούς των Ελλήνων, έντρομοι, τρέξαν στο εσωτερικό της πόλης. Οι πρώτοι ένοπλοι Έλληνες , που πατήσανε στην πόλη, βάλανε φωτιά στα πρώτα σπίτια. Το ίδιο κάνανε και οι Βραχωρίτες που ήταν στην πόλη. Οι επιθέσεις των πολιορκητών μεγάλωναν, γιατί συνέχεια έφθαναν νέες ενισχύσεις, που ανέβασαν τον αριθμό των Ελλήνων στις 4.000.

Το σχέδιο της επίθεσης είχε ως εξής: Ο Δ. Μακρής με 700 άνδρες είχε πιάσει τα γεφύρια του Αλάμπη στο δρόμο Μεσολογγίου-

Βραχωρίου. Στη θέση Ντουγρί, στο δρόμο Θέρμου- Βραχωρίου, φύλαγε Α. Βλαχόπουλος με 500 παλικάρια και ο Σιαδήμας με τους γενναίους Αποκουρίτες. Μαζί τους και ο Γρίβας με άλλους 200 Ξηρομερίτες αγωνιστές. Εκεί ,συναντήθηκε με τον Βαλτινό ,τον Ίσκο, τον Ραζηκότσικα και τον Παπασάικα με τους άνδρες τους. Η διάταξη των τμημάτων σχημάτιζε πέταλο ανοιχτό προς τα δυτικά και το άνοιγμα θα έκλεινε ο Γιώτης Βαρνακιώτης με το σώμα του, ενώ ο αδερφός του ο Γιωργάκης, είχε πιάσει τις διαβάσεις του Μακρυνόρους.

Οι πολιορκούμενοι βρίσκονται σε δύσκολη θέση. Άρχισαν οι διχόνοιες μεταξύ τους. Ο Τουρκαλβανός διοικητής τους , Νούρκα Σέρβενη ,τους εγκαταλείπει κρυφά, παίρνοντας μαζί του όλους τους Τούρκικους θησαυρούς. Τον συνέλαβαν αργότερα οι Έλληνες πολιορκητές, με τους οποίους ήρθε σε συμφωνία. Οι κλεισμένοι, στο Βραχώρι ,Τούρκοι με τον Δερβέν αγά Ταχήρ Παπούλια, που δεν ήταν Αλβανός, υπογράψανε συμφωνία με τον Γ. Βαρνακιώτη, που υποχρέωνε τους Τούρκους να παραδώσουν τα όπλα και να φύγουν. Έτσι, οι Τούρκοι του Βραχωρίου, παραδίνονται. Ακολουθούν σφαγές και βασανιστήρια Τούρκων και Εβραίων από τους Έλληνες, παρ' ότι υπήρχαν διαφωνίες μεταξύ των οπλαρχηγών. Η αυγή του Σαββάτου της 11^{ης} Ιουνίου του 1821, θα βρει το Βραχώρι ελεύθερο από τον Τούρκο κατακτητή.

ΤΟ ΒΡΑΧΩΡΙ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΟΥ

Το Βραχώρι, μετά την απελευθέρωσή του και μέχρι τον Αύγουστο του 1822, που ξανακάηκε από Έλληνες, για να μην πέσει πάλι στα χέρια των Τούρκων, είχε εξελιχθεί σε δεύτερο διοικητικό κέντρο της Δυτικής Στερεάς, μετά το Μεσολόγγι. Στο Βραχώρι συνεδρίαζε, μερικές φορές, η Γερουσία της Δυτικής Χέρσου Ελλάδας, όπως και άλλα διοικητικά και στρατιωτικά όργανα της περιοχής.

Το Φλεβάρη του 1822, κυκλοφόρησε στο Βραχώρι η χειρόγραφη εφημερίδα <<Αχελώος>>, η οποία στην πρώτη της σελίδα έφερε τη σφραγίδα της Γερουσίας. Εκδότης ήταν ο Ν. Λουριώτης, αρχιγραμματέας της Δυτικής Ελλάδας. Αυτή η εφημερίδα ήταν ο πρόδρομος της μετέπειτα <<Εφημερίδας της Κυβερνήσεως>>. Έχουν διασωθεί μόνο δυο φύλλα.

Στα επόμενα χρόνια, το Βραχώρι βρέθηκε πάλι στα χέρια των Τούρκων. Μετά την πτώση του Μεσολογγίου, στις 10 Απριλίου του 1826, ολόκληρη η Αιτωλοακαρνανία, μαζί και το Βραχώρι, σκλαβώθηκε ξανά στους Τούρκους. Ακολούθησαν κι άλλες μάχες, ώσπου το 1832 με τη Συνθήκη του Λονδίνου, το Βραχώρι και ολόκληρη η Αιτωλοακαρνανία, περιελήφθησαν οριστικά στην Ελληνική Επικράτεια.

